

ธรรมะระเบียงแก้ว

ผู้เขียน : วศิน อินทสระ, ขวัญ เพื่องหทัย,

อนรรักษ์ จันทรโพธิ์ศรี

จัดพิมพ์โดย : ห้องหนังสือ เรือนธรรม

175 หน้า

สุกัญญา ชวนิชย์¹

ธรรมะระเบียงแก้ว หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมคำถามคำตอบของผู้ศึกษาธรรมและท่านอาจารย์ วศิน อินทสระ ปุชนียบุคคลในวงการพระพุทธศาสนา ผู้อุทิศตนทุ่มเทให้กับงานด้านพระพุทธศาสนาผู้ตั้งชื่อเรื่อง คือ คุณขวัญ เพื่องหทัย ผู้เป็นศิษย์ท่านหนึ่งของท่านอาจารย์ วศิน โดยได้อธิบายความหมายว่า เปรียบเหมือนการตั้งวงคล้ายใจกันที่ระเบียงแก้ว ก่อนจะพาเข้าไปโบสถ์เพื่อ чаบซึ่งกับเนื้อแท้แห่งพุทธธรรมต่อไป

ในหนังสือมีคำถาม คำตอบที่เป็นประโยชน์ มากๆ ถึง 108 คำถาม ทั้งนี้ขอสรุปเป็นกลุ่มของประเด็นเพื่อให้ได้รับสาระที่เชื่อมโยงข้อสงสัยต่างๆ เป็นชุดๆ ดังนี้

อย่าแยกการปฏิบัติธรรมออกจากอาชีพ การงาน และอย่าแยกการงานจากการปฏิบัติ ธรรม คือ ให้ปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน แม้จะไม่มีเวลา ฟังธรรมที่วัด ก็สามารถปฏิบัติธรรมได้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในระดับของจริยธรรม และในระดับที่สูงกว่า โดย หมุนใจให้ตรงต่อสัมมาทิฐิและทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ด้วยชอบธรรม บุคคลที่ประพฤติศีลธรรมและจริยธรรม อยู่เสมอ จะตกผลึกเป็นคุณธรรมในจิตใจ ทำให้เป็นคน มีคุณธรรมมั่นคง เช่น มีเมตตา มีความอดทน มีความ เพียรพยายาม ซึ่งก็เท่ากับเป็นการปฏิบัติธรรมพร้อมๆ กับทำหน้าที่ทางโลก ทั้งนี้หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ เหมาะสมหรือที่เรียกว่า **สปปายะ** ก็จะทำให้การ ปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันง่ายขึ้น เช่น ที่อยู่ บุคคล ที่คบหา มีความเหมาะสมแก่จริต และอัธยาศัยของเรา เป็นต้น

โดยท่านอาจารย์ได้ยกพระพุทฺทพจน์ของ พระบรมศาสดาที่ตรัสว่า “บุคคลบางพวกจะได้เห็น พระตถาคตหรือไม่ได้เห็น จะได้ฟังธรรมหรือไม่ได้ ฟังธรรมก็มาสู่ควรลองแห่งกุศลธรรมได้ คือ หมายถึงว่า เป็นคนดีได้ บุคคลบางพวกต้องเห็นพระตถาคตหรือไม่ ได้ฟังธรรมของพระตถาคต จึงมาสู่ควรลองแห่งกุศลธรรม ได้ บุคคลบางพวกจะได้ฟังธรรมหรือไม่ฟังธรรมก็ไม่มา เราปรารภถึงบุคคลพวกที่สอง จึงให้มีการแสดงธรรม คนอีกสองพวกพลอยได้ฟังไปด้วย...” ตามพุทฺทพจน์นี้ จะเห็นว่า คนบางพวกดีได้เองด้วยกุศลธรรมที่เขาได้ สั่งสมมาในชาติก่อน คนบางพวกดีได้ด้วยการอบรม บ่มนิสัย ได้ยิน ได้ฟัง ได้ฝึกฝนตนเอง บางพวกแม้ได้ยิน ได้ฟังแล้วก็ดีไม่ได้ก็ปล่อยไว้ก่อน ดังนั้นหากเรามีจิตใจดี ที่น้อมนำไปในทางกุศลและศรัทธาในพระธรรมอยู่แล้ว เราก็จะไม่ประพฤติดะไรในทางเสื่อม แต่หากได้มีโอกาส ได้ศึกษาธรรมและปฏิบัติธรรมที่ได้ศึกษาก็จะดียิ่งขึ้น และจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นจำนวนมากด้วยเพราะมี พินฺนเปติอยู่แล้ว

ความทุกข์นั้นคลายได้ตามแนวอริยสัจ คือ ท่านสอนให้กำหนดรู้ทุกข์ คือ ทำความเข้าใจในทุกข์ว่า ความทุกข์เป็นธรรมชาติของชีวิต มนุษย์เกิดมามีทุกข์

¹รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
E-mail: stu101@eau.ac.th

ติดตัวมาด้วยทุกคนมากบ้างน้อยบ้าง ถ้าเป็นความทุกข์ใจท่านสอนให้สาวหาสาเหตุว่าอะไรเป็นเหตุแห่งทุกข์ แล้วกำจัดเหตุนั้นเสีย หรือแก้ที่เหตุ ถ้าแก้เหตุได้ความทุกข์ก็จะหมดไปหรือเบาบางลง

อีกประการหนึ่ง ขอให้คิดว่าสิ่งทั้งปวงไม่เที่ยง รวมทั้งความทุกข์ด้วย ทุกอย่างเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ถ้าแก้ได้ทุกข์จะดับไปอย่างรวดเร็ว แม้มันแก้ไม่ได้มันก็ต้องดับไปเองอยู่ดีโดยกฎของความไม่เที่ยง บางทีคนเราเป็นทุกข์เพราะอารมณ์แปรปรวนตามที่สังขารปรุงแต่งคิดมากเกินไปบ้าง วิตกกังวลไปต่าง ๆ บ้าง ถ้าเป็นอย่างนี้ให้พยายามดึงอารมณ์ดีเข้ามาทดแทน คือพยายามระลึกถึงสิ่งที่ดี เช่น พุทธาณูสติ คือการระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าเป็นต้น เหมือนเราจะตอกลิ้มเกาออกก็ใช้ลิ้มใหม่ตอกเข้าไปแทน เพียงเท่านี้ถ้าทำได้ก็สามารถบรรเทาทุกข์ แก้ปัญหาทุกข์ได้ แต่ถ้ารู้ธรรมะมากและรู้จักนำมาใช้ก็จะได้ประโยชน์มากขึ้น เหมือนคนมีเครื่องมือมาก ๆ รู้จักยามาก ๆ รับประทานตัวนี้ไม่ได้ผลก็รับประทานตัวอื่นแทน อีกประการหนึ่งก็ขอให้นึกถึงกรรมไว้บ้าง เราได้ทำกรรมที่ไม่ดีอะไรไว้เท่าที่จะนึกได้ ถ้านึกไม่ได้ก็ขอให้นึกถึงกรรมเก่า และแก้กรรมโดยวิธีทำใจและทำดีให้มากขึ้น

การทำบุญกัน มีคำถามถามกันเสมอว่า การทำบุญที่ถูกควรทำอย่างไร ทำบุญมากน้อยให้ผลต่างกันไหม ถ้าอยากได้ผลอะไรต้องทำบุญให้ตรงตามเหตุนั้น ๆ หรือไม่ และทำไมต้องอธิษฐานเวลาทำบุญ เรื่องเหล่านี้จะว่าเราทราบคำตอบก็ไม่เชิง จะว่าไม่ทราบก็ไม่ใช่ ดุยงคลุมเครือไม่กระจ่าง

ท่านอาจารย์วสิน ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ที่มีกำลังทรัพย์น้อยแต่มีจิตใจปรารถนาที่จะให้ จะ 1 บาท 5 บาท รวมลงไปกับคนที่เขาให้ 1,000 บาท 10,000 บาท ก็เหมือนน้ำหยดเดียวที่ลงไปรวมกับน้ำในถังใหญ่ ถ้าต้องการผลบุญก็ย่อมจะได้มากเหมือนกัน เหมือนคนตักน้ำมาดื่มแก้วหนึ่งหรือก็แก้วก็ตามย่อมมีน้ำของเขารวมอยู่ด้วย มีกล่าวไว้ในอรรถกถาแห่งพระไตรปิฎกว่า... **“ท่านของผู้มีทรัพย์น้อย 1 หน่วยเท่ากับ 1,000 หน่วย เช่น 1 บาท เท่ากับ 1,000 บาท”** ถ้าคิดตามที่ท่านกล่าวไว้นี้ ท่านผู้มีทรัพย์น้อยก็จะมีกำลังใจในการให้ทานมากขึ้น ไม่ปล่อยให้เสียโอกาสไปด้วยคิดว่าตนเองมีน้อย

ทั้งนี้การทำบุญนอกจากการให้ทานยังมีอีกมากโดยเฉพาะ**การรักษาศีลนั้นถือเป็นมหากา**รอบรมจิตให้ดี การอ่อนน้อมถ่อมตนก็ล้วนแต่เป็นบุญทั้งสิ้น การให้ทานที่จะมีผลและอานิสงส์มากนั้น คือคิดว่าทานนี้เพื่อการฝึกจิต คือปลดปล่อยความตระหนี่ออกจากจิต ฝึกจิตให้คิดถึงประโยชน์ของคนผู้ที่จะรับทานในอรรถกถาแห่งพระไตรปิฎกท่านกล่าวว่า ท่านเป็นเครื่องฝึกคนที่ยังไม่ได้ฝึกทานให้สำเร็จประโยชน์ทุกอย่าง ผู้ให้บันเทิงอยู่ด้วยการให้ผู้รับอ่อนน้อมถ่อมหน้าใจด้วยปิยวาจา

สำหรับเรื่องการทำผลของบุญนั้นท่านอาจารย์อธิบายว่า... กรรมที่เราทำโดยเฉพาะกรรมดีย่อมให้ผลเป็นสองแบบ คือ ให้ผลตามธรรมชาติ เช่น ผลของท่านทำให้เป็นคนไม่ยากจนเป็นต้น เหมือนปลูกมะม่วงได้ผลเป็นมะม่วง ปลูกทุเรียนได้ผลเป็นทุเรียน อีกแบบหนึ่งได้ผลตามแรงอธิษฐาน คือ จะทำบุญกุศลใด ๆ ก็ตามอธิษฐานมุ่งให้ได้ผลอย่างเดียว เช่น ให้เป็นคนมีปัญญาเป็นต้น พร้อมทั้งฝึกฝนให้เป็นคนมีปัญญาไปด้วยเปรียบเหมือนนำผลมะม่วง ผลทุเรียนไปขาย ได้เงินมาแล้วไปปลูกบ้าน ไปซื้อที่ดินนั่นเอง...**การอธิษฐานทำให้เกิดผลรวม** ถ้าใครจะว่า ทำดีหวังผล หรือ ทำด้วยความโลภก็ให้ช่างเขา ท่านอาจารย์ยืนยันว่า การอธิษฐานเป็นสิ่งที่ควรทำ พระพุทธองค์นั้น เมื่อทรงบำเพ็ญบารมีอยู่ ก็ทรงอธิษฐานเหมือนกัน คือ ขอให้บรรลुพระโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า และพระองค์ก็ทรงได้ตามที่อธิษฐาน เราปรารถนาสูงก็ได้สูงอย่างไรเสียเมื่อไปถึงจุดหนึ่งคือจุดแห่งความอิมัตถ์ ความต้องการผลต่าง ๆ ก็จะลดลงเองเหมือนคนอาศัยเรือข้ามฝั่งเมื่อถึงฝั่งและขึ้นบกแล้ว ความต้องการแต่แรกที่ว่าเมื่อไหร่จะถึงฝั่ง เมื่อไหร่จะถึงฝั่ง ย่อมจะหมดไปเองจุดนี้แหละที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า... **ภิกษุทั้งหลาย แม้แต่ธรรมเราก็สอนให้ละเสีย จะกล่าวไปถึงธรรมเล่า**

ลาภของชีวิต 8 ประการในทัศนะของท่านอาจารย์วสิน มีดังนี้

1. มีความเข้มแข็งพอที่จะอ่อนน้อมถ่อมตนกับใคร ๆ ได้
2. มีความอดทนพอที่จะให้อภัยต่อการล่วงเกินของผู้อื่นได้

3. มีความเพียรเป็นไปติดต่อกันที่จะยังกิจให้สำเร็จตามความประสงค์ได้

4. มีคุณงามความดีพอที่ใคร ๆ จะเคารพนับถือได้

5. มีความสงบใจพอที่จะหาความสุขด้วยตนเองโดยไม่ต้องหาความสุขจากภายนอกได้

6. มีปัญญาพอที่จะเป็นที่พึ่งของผู้ที่ทุกข์เข้ามาปรึกษาได้

7. มีใจพอปรัดด้วยความเสียสละพอที่จะสละความสุขส่วนตนเพื่อความสุขของผู้อื่นได้

8. มีทรัพย์พอที่จะสงเคราะห์เอื้อเฟื้อญาติมิตรหรือผู้ตกทุกข์ได้

การแผ่เมตตา เป็นการทำให้จิตอ่อนโยนปรารถนาดี มีเมตตาริจิตต่อผู้อื่น ถ้าต่างคนต่างแผ่เมตตาเข้าหากัน สังคมก็จะสงบสุขไม่มีการประทุษร้ายกัน ในเบื้องต้นให้แผ่ถึงตัวเองก่อน เช่น ขอให้เรามี

ความสุขเกิด ขอให้เราปราศจากทุกข์เกิด ทั้งนี้เพื่อทำตนให้เป็นพยานว่า เรารักสุขเกลียดทุกข์ฉันใดคนอื่นสัตว์อื่นก็เช่นกัน จึงไม่ควรเบียดเบียนกัน ประโยชน์โดยตรงได้แก่ผู้แผ่เมตตา ทำให้อยู่เป็นสุขเป็นที่รักของเทวดาและมนุษย์ เป็นคนมีเสน่ห์ในตัว เพราะอานุภาพของเมตตา ส่วนคนมักโกรธมีโทสะอยู่เสมอ ก็จะมีลักษณะตรงข้ามกับผู้มีเมตตา ท่านให้เอาน้ำคือความเมตตามาล้างโทสะหรือความโกรธ แต่โดยปกติคนเรานั้นบางครั้งก็มีเมตตา บางคราวก็มีโทสะ เมื่อห่มั่นเจริญเมตตาบ่อย ๆ รู้จักให้อภัยในความผิดพลาดของคนอื่น จิตก็ชุ่มเย็นด้วยเมตตา โทสะก็เกิดได้ยาก

....ความสุขสงบร่มเย็นของจิตใจ เกิดขึ้นได้
ได้ร่มพุทธรธรรม ความลึกลับสงสัยของเรานั้นเอง
ที่จุดรั้งให้เราแน่นหนา กว่าชีวิตจะได้รับรสพระธรรม
ใจก็ทุกข์มากไปเสียแล้ว อย่างไรก็ตามทุกอย่าง
มีก้าวแรกเสมอ...

